

tidsskrift.dk

Det festlige Møde 7. Marts 1922
for
Professor, Dr. M. Neveu
—Lemaire.

Geografisk Tidsskrift, Bind 26 (1921)

Link til pdf:

http://img.kb.dk/tidsskriftdk/pdf/gto/gto_0026-PDF/gto_0026_68406.pdf

Link til webside:

<http://tidsskrift.dk/visning.jsp?markup=&print=no&id=68406>

pdf genereret den : 22/5-2008

Det kongelige danske geografiske Selskab.

I det fjerde Møde 1921—22 holdt Hærens ledende Oversygeplejerske, Frøken Cecilie Lütken Foredrag om Ungarn. Lysbilleder.

I det femte Møde 1921—22 holdt Professor Dr. M. Neveu-Lemaire fra Paris Foredrag om Senegal, Gambia og Guinea. Lysbilleder.

I det sjette Møde 1921—22 holdt Tolddirektør Albert Nielsen fra Kristiania Foredrag om de vilde Hovedjægere paa Formosa. Lysbilleder.

I Raadsmødet den 24. Februar 1922 valgtes Professor i Geografi ved Universitetet, Dr. phil. M. Vahl til Medlem af Selskabets Bestyrelse. I samme

Raadsmøde vedtoges det at tildele fransk Forskningsrejsende, Professor, Dr. M. Neveu-Lemaire Selskabets Guldmedaille.

Paa Generalforsamlingen den 25. April 1922 valgtes de efter Tur fratrædende Medlemmer af Raadet: Generalmajor P. N. Nieuwenhuis, Kommandør I. A. D. Bildsøe, Generalkonsul V. Glückstadt, Generalkonsul Joh. Hansen, Professor M. Vahl, Admiral V. Garde, Kommandør G. C. Andrup, Kammerherre N. M. A. Krieger, Direktør H. P. Hjerl-Hansen, Oberstløjtnant I. P. Koch, Statsgeolog V. Milthers og Direktør, Dr. W. Dreyer. Og som nyvalgte Medlemmer af Raadet valgtes: Professor ved Universitetet, Chr. Raunkjær, Direktør H. P. Prior og Museumsinspektør, Dr. phil. G. Hatt.

Det festlige Møde 7. Marts 1922

for

Professor, Dr. M. Neveu—Lemaire.

I Sommeren 1921 havde Selskabets Bestyrelse rettet en Anmodning til den bekendte franske Forskningsrejsende, Professor, Dr. M. Neveu-Lemaire, om at holde et Foredrag i Selskabet, som efter et imødekommande Svar fra Professoren, fandt Sted den 7. Marts i Odd-Fellowpalæet.

Til Stede var den franske Legation in pleno med Ministeren Hs. Excellence Vicomte de Fontenay i Spidsen samt Officererne fra den herværende franske baltiske Flaadedivision med Chefen, Capitaine de vaisseau Douxami samt en særdeles talrig Forsamling af Selskabets Medlemmer.

Selskabets Præsident, Hs. Excellence, Viceadmiral Wandel aabnede Mødet med at hyde Foredragsholderen Velkommen og skildrede i korte

Træk Professor Neveu-Lemaire's Virksomhed som Forskningsrejsende, hvorefter Præsidenten meddelte, at Selskabets Bestyrelse og Raad havde tildelt Professoren Selskabets Guldmedaille. Under livligt Bifald fra Forsamlingen overrakte Præsidenten Professoren Medaillen og Diplomet og gav derpaa Ordet til Foredragsholderen, der rettede en varm Tak til Selskabet for Indbydelsen til at komme hertil og for den Hæder, der vistest ham.

Professoren holdt herefter et overordentligt elegant, interessant og instruktivt Foredrag om »Det franske Vestafrika: Senegal, Gambien og Guinea«, hvori han havde foretaget udstrakte Undersøgelsesrejser, og Foredraget blev illustreret af en lang Række prægtige Lysbilleder.

Næste Hefte, der udkommer i Juni, bringer Lauge Kochs udførlige Beretning om Jubileumsekspeditionen i Nord-Grønland. — Lock-ouden har forsinket dette Heftes Trykning.

Red.

I det følgende gives et Uddrag af Foredraget, der vakte entusiastisk Bifald fra den talrige Forsamling.

Efter at Selskabet Præsident havde bragt Foredragsholderen en varm Tak for det udmærkede Foredrag, anmodede Hs. Excellence Minister de Fontenay om Ordet. Ministeren rettede en hjertelig Tak til Selskabet for den Hæder, der vist en Søn af Frankrig, og meddelte, at han just havde modtaget et Telegram fra den franske Regering, hvori meddeltes, at denne havde udnævnt Selskabets Sekretær, Professor O. Olufsen til Ridder af Æreslegionen som Anerkendelse af Professorens geografiske Arbejder i Nordafrika. Desuden meddelte Ministeren, at den af Prof. Olufsen planlagte Ekspedition til Sahara i Efteraaret 1922 omtaltes med stor Interesse i Frankrig, der bød Ekspeditionen Velkommen til disse Egne i det franske Afrika. Ministeren hæftede under Forsamlingens livlige Bifald Ordenen paa Professor Olufsen, der udtalte sin varme Tak for den Ære, der udvist ham, og bad Ministeren bringe denne Tak videre til den franske Regering.

Efter Foredraget afholdtes en Souper i Hotel Phönix, til Ære for Professor Neveu-Lemaire. Ved denne talte Præsidenten for den franske Legation og for Foredragsholderen, herefter Professor V. Schmidt for Frankrig som et Videnskabens Centrum og Professor Olufsen for La Société de Géographie i Paris, der paa mange Maader havde vist de danske Forskere stor Gæstfrihed og Anerkendelse, og bad Professor Neveu-Lemaire bringe igennem Præsidenten og Generalsekretæren en hjertelig Hilsen til La Société de Géographie.

Det franske Vestafrika. Senegal, Gambien og Guinea.

Det kongelige danske geografiske Selskab har vist mig den store Ære at indbyde mig til at holde et Foredrag om vore franske Besiddelser i Vestafrika. Jeg bringer Selskabet min bedste Tak for den Ære, der herved vises mig; men at det netop er blevet mig, der i Aften er Foredragsholder her, skylder jeg desuden mit Medlemskab af La So-

ciété de Géographie i Paris, som jeg er lykkelig over at repræsentere i en Nation, som altid har bevidnet sin Hengivenhed for Frankrig.

Det franske Vestafrika hører til de mest udstrakte Dele af vort Kolonialrige. Det begrænses i Nord af Sahara, der adskiller det fra vore nordlige afrikanske Besiddelser, Tunisien, Algerien og Marokko og fra den spanske Koloni Rio de Oro. Mod Vest danner Atlanterhavet og mod Syd Guineabugten og Nigeria Grænsen, mod Øst Tsad-Sø-Territoriet, der er i Kontakt med fransk Ækvatorial-Afrika, endvidere af Tibesti og Tripolitani.

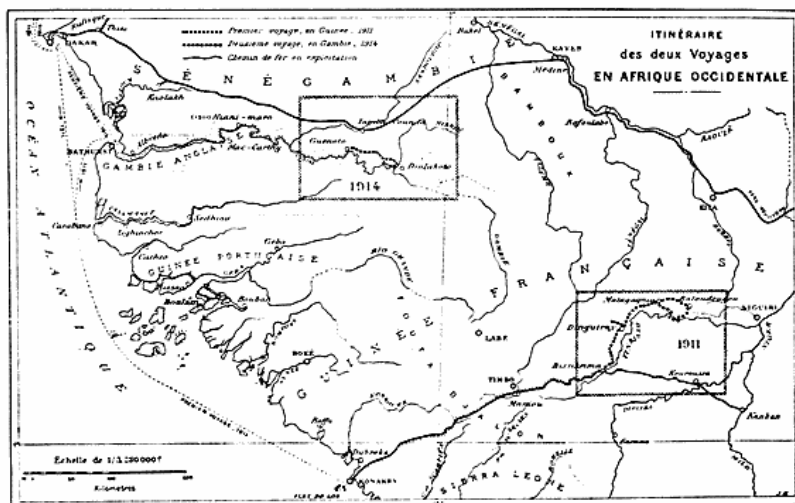
Dette umaadelige Territorium, hvis Overflade er c. 4 Mill. Km², er lidt mere end 7 Gange saa stort som Frankrig og har en Befolkning paa c. 12 Mill. Det administreres af en Generalguvernør, der residerer i Dakar. Den territoriale Organisation er reguleret ved et Dekret af 4 December 1920. Territoriet deles i 8 Kolonier, der har sin selvstændige administrative og finansielle Autonomi. 5 af dem sløder til Atlanterhavet, nemlig fra Nord til Syd:

Mauritanien med Hovedstad Port Etienne	
Senegal —	Saint Louis
Fransk Guinea —	Konakry
Elfenbenskysten —	Bingerville
Dahomé —	Porto Novo

De 3 andre ligger inde i Landet, nemlig:

Fransk Sudan med Hovedstad Bamako	
Øvre eller Høje Volta —	Ouagadugu
Nigerterritoriet —	Zinder

Ved Dekret af 21. August 1917 er desuden Togo knyttet til Fransk Vestafrika; men det administre-

Et Hjørne af Torvet i Dakar.

res for Tiden af en Kommissær, der residerer i Lomé.

Skønt fransk Vestafrika udgør et Hele, og skønt dets forskellige Dele staar i Forbindelse med hverandre i det Indre, er det langs hele den atlantiske Kyst og Guineakysten afbrudt af Enklaver, der tilhører andre Magter. Saaledes ligger i vor Koloni Senegal, det engelske Gambia, som vi senere skal omtale. Imellem Senegal og fransk Guinea ligger portugisisk Guinea, imellem fransk Guinea og Elfenbenskysten, den engelske Koloni, Sierra Leone, og den uafhængige Republik Liberia. Endelig skiller den engelske Guldskyst Elfenbenskysten fra Dahomé.

Kommunikationsmidlerne i dette udstrakte Territorium er bleven betydelig udviklet i de senere Aar. Foruden de store Floder som t. Eks. Senegal, der er sejlbar fra Saint Louis til Kayes i Tiden for Højvande og Niger, paa hvilken der foregaar Transport fra Kurussa til Bamako fra Midten af Juli til Slutningen af Januar, er Jærnvejene blevet forøget til 2637 Km. og 3000 Km. er under Arbejde. Der findes desuden 10.000 Km. banede Veje, hvoraf Størstedelen er farbar for Autos, i det mindste i den tørre Aarstid. Der findes 22000 Km. Telegraflinie og 16 traadløse Telegrafstationer.

Jeg taler her ikke om hele Vestafrika, men kun om de Egne, som jeg har gennemrejst paa Ekspeditioner med nogle Aars Mellemrum, og som for det første er Senegal og det engelske Gambia og for det andet fransk Guinea.

De Rejsende, der begiver sig fra Europa til Senegal, gaar sædvanligvis i Land i Dakar, der ligger paa Yderranden af Halvøen Kap Verde paa en lav og sandet Kyst med ringe Vegetation. Tid-

ligere var Dakar kun en lille indfødt Fiskerlandsby, der blev overgivet til Frankrig paa samme Tid som Halvøen Kap Verde i Slutningen af det 17. Aarh. Nu er den en By paa over 25000 Indbyggere, hvoraf c. 3000 Europæere, den største By i Senegal, fransk Vestafrikas Hovedstad siden 1902 med den vigtigste Havn paa Afrikas Kyst, udmærket Havn, der i Fremtiden vil blive én af de første i Verden. Ankerpladsen er sikker og Landingstedet godt oplyst af tre smukke Fyrtaarne fra Kap Manuel og Almadie. Skibene er skærmet mod Vind og Sø af Kysten fra Rufisque til Kap Manuel, der danner en Halvcirkel og af to store Bølgebrydere, hvoraf den ene har en Længde af 2 Km og den anden 550 Meter. Kajens Længde er over 700 Meter, og herfra udgaar to Moler, hver paa 300 Meter. Disse Kajer skæres af Jærnveje tilhørende Jærnbanen fra Dakar til Saint Louis, og er over 6 Km.

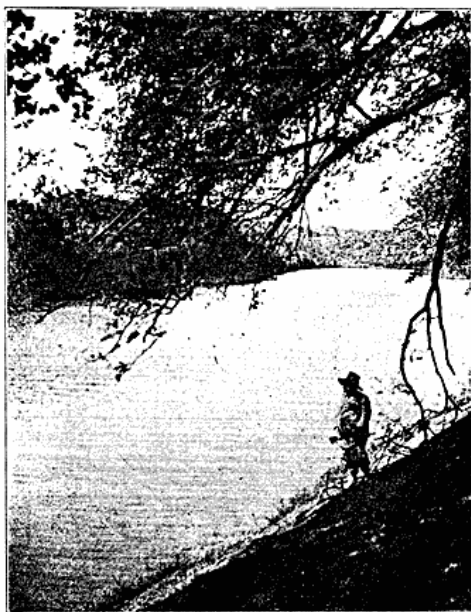
I Krigshavnen findes en Tørdok, der kan tage Skibe paa 180 Ms. Længde, 25 Ms. Bredde og 9 Ms. dybtgaaende. Denne Dakars heldige Situation og Beliggenhed paa det vestligste Punkt af Afrikas Kontinent synes at gøre den til Hovednødhavn for de Skibe, der befarer Sydatlanten. Men den er kommen for sent til at gøre sig dertil for alle de Skibsrederier, hvis Linier forbinder Evropa med

I Bærestol.

Sydamerika, og som allerede har 3 Hovedlandingspladser, nemlig Sante Cruz paa Teneriffa, Las Palmas paa de canariske Øer og Saint Vincent paa Øerne ved Kap Verde.

De canariske Havne har den Fordel, at de ligger nær ved Evropa og som Følge deraf kan skaffe sig Kul til en lavere Pris end den i Dakar; men den sidste Fordel har Port Saint Vincent ikke, den har allerede en haard Kamp at udkæmpe med sin Rival, Dakar. Desuden har det franske Vestafrikas Generalguvernement ikke spildt nogen Lej-

Tinkisso Floden.

lighed til at forøge de Fordele, som Dakars Havn byder Skibsfarten.

Provieringen paa Søen sker til lav Pris, og Etableringen i Slutningen af 1910 af et stort italiensk Kulkompagni kan mekanisk og hurtigt forsyne Skibene med Kul for Tiden, paa Grund af ringe Transportomkostninger, til selve Brændselets Pris.

Som Handelshavn repræsenter Dakar alene i Omsætning $\frac{4}{7}$ af hele fransk Vestafrikas.

Klimaet i Dakar er meget behageligt. Som i hele Senegal er der 2 Aarstider den tørre fra Oktober til Maj, og Regntiden eller Vinteren fra Juni til September. I den tørre Aarstid overskrider Temperaturen kun nogle Gange om Aftenen 10°C ,

men i Løbet af Dagen stiger Termometret til 25 à 30°C . Om Vinteren er Regn og Regnstorme hyppige, Atmosfæren er varm og fugtig, men Temperaturen gaarsjælden over 35°C , medens den i den samme Aarstid i det Indre af Landet paa samme Bredde naar 45° i Skyggen.

Paa Sydsiden af Bugten, der dannes af Halvøen Kap Verde, ligger Byen Rufisque, eller Rio fresco paa portugisisk, d. v. s. den friske Strand. Det er de franske Dieppenseres Bugt. Byen har 11.000 Indb., er vel bygget af Sten og ligner mere en sydevropæisk By end en afrikansk; den er en livlig Handelsby, og dens Befolkning øges Dag for Dag. Havnen har to Værfter, og en meget vigtig traadløs Telegrafstation, der er i direkte Forbindelse med Lyon.

Rufisque er den første vigtige Station paa Banelinjen Dakar—Saint Louis, der har en Længde af 264 Km, og gennemløbes paa en Dag.

Saint Louis er en meget ældre By end Dakar, grundlagt under Kardinal Richelieu af de Franske i 1628. Den ligger paa en Ø ved Senegals Munding. Den er Hovedby i Kolonien Senegal, men dens Havn er gaaet stærkt tilbage efter Udvidelsen af Dakars.

Nogle Aar efter at de Franske havde installeret sig i Saint Louis, skilte de sig i 1677 af med den lille Ø, Gorée, der allerede for c. 100 Aar siden var annekteret af Hollænderne. Baade den og Saint Louis var nogle Gange overtaget af Englænderne, men ved Traktaten i Paris 1814 blev begge overgivet til Frankrig. Man kan sige, at Gorée og Saint Louis er den franske Civilisations Vugge i Afrika.

Senegal er befolket med meget forskellige Racer, saaledes de fanatiske muhammedanske Pøhl med lys Teint og næsten glat Haar og Wolofferne, der er sorte med kruset Haar. De sidste er stærkt byggede og kraftige, og de er ligeledes Muhammedanere. Deres Yndlingsbeskæftigelse er Handel, og deres Sprog er Handelssproget i næsten hele Senegal.

Serererne er nær i Slægt med de foregaaende; men de modsætter sig Islam. Vi kan endnu nævne de krigerske, intelligente Ukulører, de agerdyrkende og handlende, ivrige islamiske Sarakholer og endelig de fetischdyrkende Bambaraer.

Vi vil nu forlade Byerne ved Kysten for at fordybe os i det Indre af Landet imellem Floderne Senegal og Gambia.

Indfødt Kvinde i Dinguiray.

Her ligger et udstrakt skovbevokset Land, der er sparsomt beboet som Følge af Manglen paa rindende Vand og de Indfødtes Bæsvær med at grave Brønde i den sandede Jordbund. Den gennemstrefjes imidlertid af Pöhl-Nomaderne og deres Hjorde de 7--8 Maanedes af Aaret.

Der er to Linjer, ad hvilken den Rejsende kan begive sig ind i disse Regioner. Den første er Jærnbanen, som i Ehiës forlader Linjen fra Dakar til Saint Louis, og som skal gaa til Kayes ved Floden Senegal. Den har allerede en Længde af 421 Km og

gaar til Eambaconsida, hvorfra man i to Dage naar Skovene i høje Gambia.

Den anden er Søvejen fra Dakar til Saint Marie de Bathurst og herefter ad Gambia-Floden, som endog Skibe med stor Tonnage kan gaa op ad paa ca. 200 Km i Tiden for Lavvande og en endnu større Distance i Højvandstiden.

Jeg var heldig at kunne foretage disse to Rejser ombord paa en Yacht, hvorfor jeg fulgte Vandvejene.

Efter at have passeret Øen Gorée er man om nogle Timer i Dakar ved Gambias Udløb. Saa snart man nærmer sig Land for at trænge ind i Flodens Æstuarium, viser dette sig ikke at være saa trist og øde som paa visse Punkter af den afrikanske Kyst, men oplivende grønt og oversaaet med Bygningskonstruktioner i skinnende Farver. Paa den lille Ø, Saint Marie, der begrænses af to af Gambias Arme og er lav og sumpet, hæver sig Marie de Bathurst, det engelske Gambias Hovedstad. Denne Koloni er en smal Strimmel Land fra Vest til Øst med en Længde af c. 400 og en Bredde af 20 Km. paa begge Flodbredder. Den er fuldstændig omsluttet af vor Koloni Senegal, og skønt den administreres af England, tilhører den største Del af Faktorerne, der ligger langs Floden, franske Huse, og det franske Sprog benyttes af Majoriteten af Befolkningen.

Gambia, der er lidt indsnævret i sin Munding

imellem Kap Bar og Bathurst, udvider sig derefter betydeligt og naar paa sine Steder 15 Kms Bredde. Man kan næppe se begge Bredder paa en Gang og tror at sejle paa en umaadelig Sø. Efterhaanden som man sejler op ad Floden nærmer Bredderne sig umærkelig til hinanden; men Vandløbet er endnu saa bredt, at det tillader de smaa Sejlere at krydse fra den ene Bred til den anden. Naar man skelner Bredderne, ser man, at de er dækket med Mangrovetræer, som i Lavvandstiden blotter deres Rødder.

Efter at have passeret Elefantøen, ser man Landsbyen Ballangar, hvis Faktorer hæver sig i Midten af de indfødtes Huse og angiver Stedets Betydning.

Dræbte Aber.

Herfra formindskes Flodens Bredde en Smule og naar man nærmer sig de Bredder, der er omsluttet af en tæt Vegetation, bliver man om Bord oversvømmet af Insekter, der lever imellem Planterne, især Tsetsefluen (Tsé—tsé). Glossina'en eller Tsetsefluen, dette sidste Navn har den faaet som Følge af den Lyd, dens Flugt giver. Den er en Myg, noget større end vor hjemlige. Den er er udelukkende blodsugende og stikker Mennesker og Dyr med sin mægtige Snabel. Flere Arter lever paa Bredderne af Gambia, den frygteligste for Mennesket er Glossina palpalis, som foraarsager den skrækkelige Sovesyge.

Da vi ankom til Kouta maatte vi forlade Yachten og fortsætte vor Rejse paa smaa Baade, trukket af en Petroleumsmotorbaad. Vi sejlede saaledes i tre Dage, og efter at have gjort et kort Ophold paa Øen Mac Carthy ankom vi til den lille Landsby, Genoto, og Flodvandstanden var nu

En Krokodille.

paa denne Tid for lav, til at vi kunde sejle højere op.

Vi genfandt det Indre franske Territoriums Grænser til det engelske Gambia, da vi var kommet lidt forbi Landsyen. I Genoto lejede vi Bærere, Æsler og Heste for at kunne trænge ind i Buskskovene, hvor vi vilde gøre Studier over Fauna og Flora.

Storvildt er der rigeligt af i disse Egne, man møder flere Varieteter af Antiloper, og vi havde det Held at finde en Art »Buhale« (Antilopeart fra Kaplandet), som ikke før har været beskrevet. Der er ingen Mangel paa Flodheste baade i Gambia og dens Tilløb. Ved dens Sammenløb med Niérikø er Floden snæver, dens Bredder stejle, og dens Seng er opfyldt af Sandbanker, der begrænser smaa dybe Bassins, hvori disse store Amfibier munter sig. Rovdyrene finder let deres Bytte, og Løverne lod sig høre hver Nat i kort Afstand fra vor Lejr.

Baade, som vi gik op ad Gambia med.

Jeg skal ikke komme ind paa de forskellige videnskabelige Observationer, der er gjort i Rejsens Løb, de er delvis publiceret, og vi forlader nu den vilde Egn, Ferlo, for at gennemrejse det franske Guineas mere befolkede Egne.

Seageal er den ældste af vore Kolonier, hvorimod Guinea kun har tilhørt os fra 1889, altsaa er af relativ ny Dato. Denne Del af Vestafrika tilhørte i sin Tid den store Konge af Danmark, Christian IV fra Begyndelsen af det 17. Aarh., der havde sendt en Ekspedition hertil. Tidligere hed den »Sydkysten« og var kun et Anneks til Senegal, men nu er den bleven en særlig Koloni med Autonomi, men underlagt Guvernøren over Vestafrika, som før bemærket.

Souschefs-Residensen er Konakry, der ligger paa en Halvø, som kun har Forbindelse med Fastlandet ved en almindelig Chaussée. Man sejler fra Dakar hertil i to Dage. Skibene kommer ind i den store Rhed mellem Halvøen Konakry og Øen Kassa, en af Los-Øerne. Disse Øer tilhørte i lang Tid Englænderne, som har afstaaet dem for c. 15 Aar siden. Skibene gaar nu ind i en Kanal til den lille Rhed, og de, der ikke har for stort Dybtgaende, kan ved Højvande lægge til en Kaj paa 240 Meters Længde. Fra denne Kaj udgaar Jærnbanen fra Konakry til Niger og en Sidelinje til Decauville, der fortsætter op i Byens Gader.

Det franske Guinea er i Modsætning til de flade eller bølgede Egne, vi just har berejst, paa de $\frac{3}{4}$ af dets Udstrækning opfyldt af Bjerge. Disse Bjerge har som Hele Form af et Y, hvis to Grene danner Massiven Fula Djallon i Vest og en Række gennemskaarne Bjerge udgaende fra Bamako i Øst, medens Foden af Y'et strækker sig henimod Elfenbenskystens Territorium. Højden af disse Bjerge er meget vekslende, de højeste naar fra 1000 til 1400 Meter.

Det er i denne Bjærgmassiv, at Størstedelen af af Vandløbene, som naar det franske Vestafrika, har deres Kilder, og straalere ud i alle Retninger. De mindre vigtige løber næsten direkte ud i Atlanterhavet, saaledes bl. a. Rio Grande, Kompony, Rio Nunes og Kukuré. De største slaar en Mængde Bugtninger, før de naar Oceanet, saaledes Gambia, som vi lige har omtalt, og som udløber ved Bathurst, Senegal, der udløber ved Saint Louis, og endelig Niger, den vigtigste af dem alle, som efter at have beskrevet en vældig Bue i Nord, udløber i Beninbugten.

Uheldigvis er disse Floder paa en stor Del af deres Løb spærret af Rapider eller Katarakter. Vandfaldene er talrige, men deres Uanvendelighed for Sejladsen kunde kompenseres ved at bruge Floderne til Kraftanlæg eller til Overtøring, hvilket kunde faa Betydning for en fremtidig Industri og for Agerbruget.

I disse Bjærgene i Guinea karakteriseres Klimaet af en tør Atmosfære og af pludselig natlig Afkøling. Temperaturen kan om Natten falde til 8° C, medens den om Dagen naar 35—38° C.

I Guinea som i næsten hele det afrikanske Fastland finder man ingen rene Racer, hvad der gør de etnografiske Undersøgelser møjsommelige. Indvandring af Fremmede, Krig imellem Stammerne (de, der sejrer tager Kvinderne som Bytte) har

Gambia ved Genoto Guénoto.

begunstiget Blandingen af Racerne. De vigtigste af disse Racer er Sussu, der er udbredt imellem Rio Nunes og Futa Djallon; de er fetischdyrkende og intelligente og gaar efterhaanden alle over til Islam. Pøhl eller Fula, der nomadiserer i Futa Djallon er alle fanatiske Muhammedanere. Desuden findes i Guinea Malinké, der udmærker sig ved deres Handel og Agerbrug.

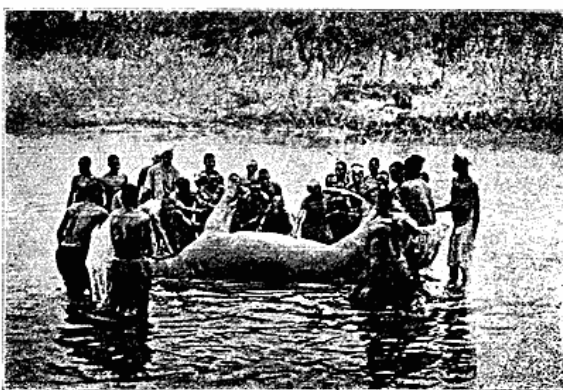
Disse forskellige Racer træffes mere eller mindre blandet i den Del af Byen Konakry, der er reserveret de Sorte. Den Del, der er forbeholdt Evropæerne, er meget tiltrækkende ved sine lange Boulevarder, der er beplantet med prægtige Træer, og alle Husene, selv Handelshusene, er omgivet af prægtige tropiske Haver. Hele Byen er en umaa-delig Have; anlagt paa amerikansk Manér med parallelle Alléer, der skæres af andre under rette Vinkler, og som har Numre som i New York.

Vor første Lejr nær Gambia.

Alle de Veje, der har Retning Nord—Syd, hedder Boulevarder, og alle de, der skærer dem, Avenuer. Den evropæiske Del ligger helt paa den ene Side af Hovedboulevarden, der skiller den fuldstændig fra den indfødte By. I alle Avenuer og Boulevarder findes Skinneanlæg, der er privat Ejendom og transporterer Gods og Passagerer; de trækkes af Indfødte. For Evropæerne findes desuden Trækvogne, men ingen Køretøjer, da Heste vanskelig kan leve i Konakry. Der var under mit Ophold kun 8 Heste i Byen, hvoraf de 5 tilhørte Guvernøren. Derimod bruges Cyclen meget, saavel som Motorcyklen, og Autoernes Tal forøges med hver Dag.

Klimaet i Konakry er meget deprimerende, thi Luften er mættet med Fugtighed endog i den tørre Aarstid og skønt Termometret sjælden gaar over 26° C, er Heden uudholdelig. Hedens Ubehagelighed mildnes] noget af den Glæde, man føler, ved at

Vore Bærere bringer en Flodhest i Land.

spadsere omkring Byen i Skyggen af tropiske Træer og Palmerne eller i det prægtige offentlige Anlæg, der indeholder en umaadelig Mængde forskellige Træarter. Ved Bredden af Havet er indrettet et moderne Hospital, omgivet af smukke Træer og anlagt i Pavillonstil, hver Pavillon til sit Brug, og alle forbundne ved Gallerier. Her behandles baade Indfødte og Evropæere af begge Køn, samt Børn.

Gaar vi fra Byen ad Landtangen, der forbinde den med Fastlandet, kommer vi til Camayenne, hvor der findes en Forsøgshave, der plejes med stor Omhu og skal anvendes til at vise, hvilke Kulturer, der vil passe bedst for Vestafrika. Lidt derfra passerer vi en udstrakt Plantage med Bananer og Ananas. Bananen befinder sig udmærket under de herværende Forhold og trives godt i

Vor Lejr ved Niériké.

Fugtigheden nær Kysten; tillige giver Bananerne udmærket Høst, der udføres til Evropa.

Før vi følger Jærnbanen fra Konakry til Niger, 662 Km, som allerede var færdig før Krigen, vil vi med et Par Ord omtale Futa Djallons Højegne. Vi finder der temmelig tætte Buskskove, der er mindre ensformige end dem i de lavere Egne. Vegetationen er her ikke saa frodig, og Landet gennemstrefjes af Pøhl-Nomadene, der her ernærer deres Hjorder og har deres Lejre.

En af de vigtigste Stationer paa Jærnbanen fra Konakry til Niger er Mamou, det højeste Punkt paa Banen, 600 M. o. H. Lidt derfra ligger Landsbyen Dabola, i hvis Nærhed løber Bifloden til Niger. Einkisso, der her har et prægtigt Vandfald.

Naar vi er kommen til Bissikrima, forlader vi Jærnbanen for at gaa ind i Landet. Her er det umuligt at rejse til Hest, Hestene vilde blive

dræbt af Sygdomme, lignende Sovesygen hos Menneskene, der overføres til dem af Tsetseffluen.

Den eneste Maade for Evropæere at blive transporteret paa i disse Egne er i Hængekøjer, der ligner dem, der bruges paa Madagaskar. Den ophænges paa en Ramme af Træ og bæres af 4 kraftige Sorte paa Hovederne. De gaar forholdsvis hurtigt paa Veje og banede Stier, de hviler hver Time, og kan paa den Maade gaa store Strækninger. Man kommer c. 5 Km. frem i Timen og gør holdt om Aftenen i Karavanseraierne, der er bygget langs Ruterne til Brug for de rejsende Evropæere.

Endestationen paa Linjen Konakry—Niger er Kamkan, en forholdsvis vigtig By med brede Gader beplantet med Træer, bygget paa Bredderne af Milo, en Biflod til Niger og befolket især af Malinkés. Dens Befolkning er næsten alle Fetischister og organiseret i hemmelige Selskaber.

Musik og Dans betragtes ikke hos dem som en Kunst, men er især knyttet til en Slags Trolddom, der bruges til at komme i Forbindelse med Guderne. De Indfødte udfører forskellige Danse til Lyden af Tamburiner, Fløjter og et særligt Instrument, Bolafon, der bestaar af en Træramme, hvorpaa er lagt et vist Antal haarde Træstykker, der bringes til Vibration med en lille Kølle, og Lyden forstærkes af Kalebasser, der er fæstet under Træstykkerne.

I Guineas Byer findes en Skik, der bestaar i at udvælge imellem Landsbyens eller Stammernes Børn en lille Pige, der udmærker sig ved Holdning eller Skønhed, og som man kalder »Mandiani«. Hun er valgt af Stammen, underholdes paa dens Bekostning og nyder allehaande Rettigheder og Hensyn. Mandianierne faar i Reglen et meget smigrende Efternavn, og de viser sig offentlig ved alle Fester haaret paa Skuldrene af stærke Sorte og danser til de ikke kan mere. Disse Danse var tidligere i Forbindelse med Trolderi, men har nu tabt meget af denne magiske Karakter.

De Indfødte i Høj-Guinea, giver sig af med Fiskeri og Jagt.

Hvert Aar gaar Nigieren over sine Bredder ved Højvande og efterlader, naar Vandet falder, Søer og tillige et rigt Dyreliv.

Før Vandet er fuldstændig fordampet, arrangerer Landsby-Høvdingerne stort Fiskeri, i hvilket alle Beboere tager Del. Det er en højtidelig Ceremoni, der har en Slags religiøs Karakter og fin-

der Sted en Gang hvert Aar. Paa et givet Signal og til Lyden af Tamburiner gaar hele Landsbyens Befolkning ud i Vandet, der ikke er særlig dybt, danner Kæde og jager Fiskene til Yderkanten af Bassinerne. Man behøver saa kun at bukke sig for at fange prægtige Fisk, der næsten naar en Mands Længde.

De Indfødte jager Antiloper og Rovdyr især Pantere, for at sælge Skindet. Løverne er sjældnere end i Gambia; men Elefanterne er temmelig talrige, og der bringes hvert Aar til Markedet i Kankan et stort Antal.

Kvægavl er en Æressag i Høj-Guinea, og der findes i Egnen ved Kankan en vigtig Farm, Yri-Kiri, hvor man holder talrige Hjorder. Oksen hører til Racen N'dama, en lille Race fra Futa Djallon, der har den Egenskab, at den ikke afficeres af Trypanosomer (Sovesygebacillen). Mauriske Nomader fører ogsaa fra Mauritanien til Guinea Zebuer og Faar. Zebuerne er meget sensible overfor Trypanosomer, men Faarene akklimatiserer sig godt.

Nytteplanter faar man dels i Skovene dels kultureres de. Imellem de første findes Kautschuk-Lianerne, Oliepalmterne og Kolaplanterne, der bærer Kolanødder; de sidste dyrkes ogsaa i visse Plantager.

De dyrkede Ernæringsplanter er Ris, Majs, Hirse, Maniok og af tropiske Frugter Bananer og Ananas. Der dyrkes ogsaa lidt Kakao og Bomuld.

Vort Maal er at faa det mest mulige ud af Dyrkningen ved en fuldkommere Kulturmetode, at akklimatisere Planter, der før ikke har groet her, f. Eks. Bomuld, at forøge Kvægbestanden, der paa visse Steder i fransk Vestafrika har gode Betingelser.

Men det maa vel erindres, at Jorden endnu er utilstrækkelig eksploiteret, endog dens naturlige Rigdomme, tillige er den utilstrækkelig dyrket, og hvis den er det, giver den alt for lidt. Hvad er Grunden hertil? Maaske! siger man, de Indfødtes medfødte Dovenskab; men de Sorte er meget mindre dovne, end man almindeligvis tror. De er derimod for faa i Sammenligning med det umaadelige Territorium, de sidder inde med. Vi anførte i Begyndelsen af denne Oversigt, at det franske Vestafrika havde 12 Mill. Indbyggere paa en Overflade af 4 Mill. km, hvad der kun giver 3 Individder pr. 1 km. Frankrig har 74 og Danmark 70 pr. 1 km.

Kan man sige at Befolkningen ikke er formøringsdygtig? Nej! men de decimeres af talrige epidemiske Sygdomme, mod hvilke de ikke forstaar at gardere sig, og ydermere vil de ikke bruge de nødvendige Medikamenter. Børnedødeligheden er ikke mindre ødelæggende end Epidemierne som Følge af manglende Hygiejne.

»Hvad skal man gøre for at at bringe Orden i Tingene?«

Det første synes mig at være, at skaffe tilstrækkelig Læge-Assistance. De forskellige Generalguvernører har ogsaa besluttet at mangedoble baade Læger og Apotekere og andre, der kan oplære de Indfødte i Hygiejne. At skaffe et tilstrækkeligt Antal europæiske Læger vilde vise sig umuligt, og man har derfor optaget Tanken om at uddanne

Jagttrofæer.

indfødte Læger, hvortil der er indrettet en Lægeskole i Dakar, hvor de unge Sorte af begge Køn kan faa Undervisning flere Aar i Træk.

I denne Skole, hvor Eleverne med hvert Aar tiltager i Antal, uddannes indfødte Læger, Farmaceuter og Jordemødre. Denne Reform synes at give store Resultater; thi de Indfødte lytter villigere til deres Kammeraters Ord end til Evropæernes. De indser meget hurtigt de Fejl, de begaar til daglig Brug, og vi kan haabe, at den nærmere eller fjærnere Fremtid vil gøre denne Institutions Velgerning indlysende for alle.

Undervisningen maa med Flid bringes til de fjærneste Territorier. Den lærer de Indfødte at tænke paa Fransk, og da Sproget er Tankens Hjul, vil de Indfødte mere og mere gaa over til vor Civilisation.

M. Neveu-Lemaire.